

Єлизавета Полянська,
аспірантка 3 курсу Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету

Класифікації адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері в Україні

Адміністративно-правові заходи є соціально-спрямованою діяльністю, яку здійснюють державні органи, їх посадові особи, громадські організації та органи місцевого самоврядування (а також їх посадові особи). Основна мета цих заходів полягає в запобіганні адміністративним правопорушенням, виявленні причин і умов вчинення таких порушень, ліквідації факторів, що сприяли формуванню негативної установки особи, та забезпеченні прав і свобод громадян. Така діяльність спрямована на боротьбу з адміністративною деліктністю як соціальним явищем і на підтримку загальної громадської безпеки і правопорядку.

Науковці часто ототожнюють поняття «адміністративно-правовий захід» з такими термінами, як «адміністративно-правовий вплив», «адміністративно-правовий примус», «адміністративно-правове забезпечення», «адміністративно-правове регулювання» тощо. Але ми вважаємо, що різниця між цими поняттями полягає у їх призначенні, засобах впливу та способах реалізації.

Згідно з теорією адміністративного права, Галинська К. Ю. адміністративно-правові заходи класифікує на три види: адміністративні стягнення, такі як штрафи, конфіскація майна, виправні роботи та інші заходи; заходи припинення, які включають особисте затримання, позбавлення спеціальних прав тощо; адміністративно-попереджувальні заходи, такі як огляд, перевірка документів, вимога припинення певних дій тощо. При цьому кожен з цих заходів має своє призначення, специфіку та характеристики, що впливають з державно-владного характеру управлінських функцій та є обов'язковими для виконання [2, с. 40].

Ми ж у свою чергу вважаємо за доцільне адміністративно-правові заходи протидії митним правопорушенням поділити на: заходи адміністративно-правового примусу та заходи організаційно-правового характеру.

У правовому полі відсутнє визначення поняття «адміністративно-правовий примус», а у науковому полі – їх безліч, науковці не мають єдиного підходу до його визначення. Так, наприклад, Мельник І. В. вважає, що адміністративний примус – це застосування органами державного управління (а також судами, суддями), а у випадках делегування відповідних державно-владних повноважень – громадськими організаціями, встановлених законом заходів, що полягають у спонуканні до виконання громадянами, посадовими особами юридичних обов'язків з метою припинення протиправних дій, притягнення до відповідальності за адміністративні проступки або в ім'я забезпечення громадської безпеки [4, с. 9].

Коломоець Т. О. стверджує, що адміністративно-правовий примус є одним із основних методів державного управління, що полягає у застосуванні уповноваженими органами виконавчої влади, контрольно-наглядовими органами (а в деяких випадках, чітко визначених законодавством, і громадськими об'єднаннями) у передбачених нормах права випадках комплексу примусових заходів, які охоплюють психічний та фізичний вплив на поведінку й свідомість осіб. Заходи адміністративно-правового примусу спрямовані на забезпечення громадського порядку, громадської безпеки, запобігання та припинення правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності, а також на запобігання наслідкам надзвичайних подій та їх локалізацію [3, с. 134].

Більшість науковців у юридичній літературі традиційно поділяють заходи адміністративного примусу на три основні групи:

1. Адміністративно-попереджувальні заходи, що спрямовані на попередження виникнення або подальшого розвитку правопорушень.: перевірка документів, огляд, складання протоколів, внесення подання про усунення причин правопорушень та інші,

2. Заходи адміністративного припинення, що спрямовані на припинення правопорушень та усунення їхніх наслідків: адміністративне затримання, вилучення речей та документів, примусове лікування, відсторонення від керування тощо.

3. Адміністративні стягнення, що спрямовані на притягнення винних осіб до відповідальності за вчинені правопорушення: попередження, накладення штрафів, позбавлення спеціальних прав, адміністративний арешт тощо.

Важливо відзначити, що окремі заходи можуть мати чітко визначену мету застосування або багатопільове призначення, тобто вони можуть бути спрямовані як на запобігання правопорушень, так і на їхнє припинення та усунення наслідків [7, с. 243].

Звертаючись до аналогічних праць науковців, можна з'ясувати, що організаційно-правові заходи – це комплекс спрямованих на різні категорії осіб заходів, які мають організаційний та правовий характер, що спрямовані на протидію певним правопорушенням шляхом виявлення та усунення їх причин та умов. При цьому організаційно-правові заходи включають у себе розробку стратегічних, тактичних і методологічних завдань для вирішення вказаних

проблем та створення умов для правомірного функціонування державного апарату, що дозволяє систематизувати та координувати дії органів влади для ефективного вирішення питань, пов'язаних із забезпеченням законності та порядку [1].

Зокрема, Рогульський С. С. визначає основним організаційно-правовим заходом створення дієвої системи органів. Усі інші організаційно-правові заходи він поділяє на дві групи:

1. Заходи організаційного характеру, які спрямовані на вплив на поведінку осіб, уповноважених на виконання функцій держави, а також на осіб, які рівняються до них. Це можуть бути заходи, спрямовані на удосконалення роботи апарату державного управління, ротацію кадрів, усунення дискримінації під час приймання на державну службу, підвищення оплати праці працівникам органів державного управління та інші.

2. Заходи, спрямовані на поведінку юридичних і фізичних осіб, які проводяться з метою вплинути на їхню поведінку. Це може включати проведення роз'яснювальної роботи серед громадян з метою підвищення їх правової свідомості, стимулювання громадян, які повідомляють про вчинення правопорушення та інші заходи [6, с. 13].

Палій Л. Л. доходить висновку, що внутрішньоорганізаційну адміністративну діяльність щодо забезпечення митної безпеки можна визначати у широкому та вузькому значеннях – як таку, що стосується реалізації державної митної політики (її широке значення) та такої, що обмежена внутрішньоорганізаційною діяльністю суб'єктів, уповноважених здійснювати боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил. До внутрішньоорганізаційного виду адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки слід віднести діяльність, яка пов'язана із реалізацією наступних функцій: організаційної (формування організаційної структури органів, що забезпечують митну безпеку, здійснення діловодства); інформаційного забезпечення; матеріально-технічного забезпечення; кадрового забезпечення [5, с. 76].

Отже, на наш погляд, до адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у митній сфері відносяться:

1) Заходи адміністративного примусу, що у свою чергу включають: адміністративно-попереджувальні заходи; заходи адміністративного припинення; - адміністративні стягнення.

2) Організаційно-правові заходи: - заходи організаційного характеру, спрямовані на поведінку осіб, уповноважених на виконання функцій держави, та прирівняних до них осіб; заходи, спрямовані на поведінку юридичних і фізичних осіб.

Також можна зробити висновок, що заходи адміністративного примусу мають більш практичний характер, та застосовуються при наявності певних умов, а організаційно-правові заходи є більш поширені для забезпечення ефективного функціонування митних органів. Не всі адміністративно-правові заходи стосуються саме протидії митним правопорушенням, проте від

функціонування Державної митної служби та її територіальних органів в цілому залежить стан митної політики в Україні, та стан митної злочинності в тому числі.

Література

1. Алфьоров С. М. Заходи організаційно-правового характеру в адміністративно-правовому механізмі протидії корупції в ОБС. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
2. Галинська К. Ю. Визначення адміністративно-правових заходів протидії правопорушенням у сфері інформаційного правопорядку в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. С. 39-42.
3. Коломоець Т. О. Класифікація заходів адміністративно-правового примусу. *Право України*. 2003. № 2, С. 105-111.
4. Мельник І. В. Застосування заходів адміністративного примусу в умовах розбудови правової держави. К., 2004. 182 с.
5. Палій Л. Л. Форми та методи адміністративної діяльності щодо забезпечення митної безпеки в Україні: дис. ... 081 «Право». Запоріжжя, 2020. 219 с.
6. Рогульський С. С. Адміністративно-правові заходи боротьби з корупцією в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. К., 2005. 18 с.
7. Ткаля О. Адміністративно-правовий вплив на неправомірну поведінку: теоретичний аспект. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*. С. 425-450.

---

* Наукова керівниця – доцентка кафедри адміністративного та фінансового права Світлана Ковальова

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

Рада аспірантів юридичного факультету

Студентська організація юридичного факультету

Студентський науковий гурток
«Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

09 травня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

Матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»

П.78

Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 09 травня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 215 с.

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**